

SVENDBORG AMT

AARSSKRIFT

FOR



1931

23. Bind.

NYBORG
C. SCHÖNEMANN'S BOGTRYKKERI
1931

Til Medlemmerne.

MEDLEMSLISTEN, der vedlægges nærværende Skrift, er, som Medlemmerne vil se det, for Svendborg Amts Vedkommende ordnet sognevis og alfabetisk. Det medfører den Fordel, at ethvert Medlem hurtigt og let kan se, hvem i hans Sogn, der er Medlemmer af »historisk Samfund«. I enkelte Sogne i Amtet er der slet ingen Medlemmer, i mange kun enkelte eller ganske faa. Alle Vegne kan der vindes ny Tilslutning, hvis »Samfundets« nuværende Medlemmer vil det.

Det er Bestyrelsens Haab, at mange af Medlemmerne nu vil gøre et lille Arbejde for at skaffe den Tilgang af ny Medlemmer, som tiltrænges.



Der haves endnu betydelige Restoplæg af saa godt som alle de Skrifter, »hist. Samfund« har udgivet. Kun Bogen om Marstal er ganske udsolgt. Nytiltrædende Medlemmer kan, om de ønsker det, faa enkelte af disse Skrifter eller hele Samlingen til en meget billig Pris.

Bestyrelsen har vedtaget, at en fuldstændig Række af Skrifterne indtil Aarbogen for 1928-30 maa gaa for 10 Kr. Enkelte Skrifter er forholdsvis dyrere.

En Fortegnelse over Skrifterne med Angivelse af de enkelte Bidrag kan faas tilsendt ved Henvendelse til undertegnede Formand, som ogsaa gerne modtager Indmeldelse af ny Medlemmer og besvarer alle Henvendelser vedrørende »hist. Samfundets« Virksomhed.

Medlemsbidraget er 2 Kr. aarlig + Porto.

»Birkely«, Vejstrup i December 1931.

P. B. V.

Thøger Dissing.

Indhold.



	Side
Rise Sogns Degne- og Skolehistorie. Af Lærer M. Eriksen, Jegerup, Vojens.....	3
En Selvejergaard paa Frederik den Fjerdes Tid. Af Kom- munelærer Albert Thomsen, Holbæk.....	75
Sognefoged Hans Christensen, Vejstrup, og hans Slægt. Ved Thøger Dissing	99
Aaret, som svandt. Ved Thøger Dissing	139
Regnskabet	143

Medlemsliste vedlagt til »Samfundet«s Medlemmer.

Fynsk Hjemstavn.

Udgiver og Redaktør
Lærer *H. C. Frydendahl*, Krarup, Espe.

DET ualmindelig smukke lille Maanedsskrift har nu gaaet i næsten fire Aar, og det har vundet mange Venner, hvad det ogsaa i rigt Maal fortjener.

Det har i Aarenes Løb bragt mange fortræffelige Bidrag frem: Folkeminder fra gammel og nyere Tid; personalhistoriske Oplysninger af betydelig Værdi, Sandsager og Remser.

I sidste Aargang bl. a. ogsaa Biskop Ruds smukke Digt om Fyn med Melodi af Thorvald Aagaard. En særlig Pryd for Skriftet er de mange smukke Billeder, det bringer.

Undertegnede vil gerne anbefale Skriftet paa det bedste.

Thøger Dissing.

Svendborg Amts Museum

er stiftet den 17de Oktober 1908 med det Formaal gennem en hervede Samlinger at bevare og ophjælpe Kundskab om vore Fortidsminder.

Museet opfordrer særligt Landboerne til at værne om og bevare alle saadanne Genstande, som have det mindste at betyde i Henseende til det daglige Liv paa Landet i gamle Dage, før Damp og Elektricitet afløste Haandarbejdet; Museet modtager og opbevarer med Glæde disse Ting.

Endvidere opfordrer Museet til at indsende alle ved Tørvgravning fremkomne Knogler, Tænder, Gevire, Kranier eller lignende til Museets Inspektør *Johannes Olsen*, Lundevej 21, 1. Sal, Svendborg, fordi disse Ting have Betydning for den videnskabelige Undersøgelse af Danmarks Dyreverden i Fortiden. Findested og Dybden i Jorden bedes opgivet.

Medlemmer kunne optages ved Henvendelse til Selskabets Kasserer, Hr. Købmand *Ludvig Riber*, Svendborg.

Det aarlige Medlemskontingent er 2 Kr.



Langelands Museum

er en selvejende Institution, som har til Opgave at samle og fremstille i Museets Bygning i Rudkøbing, alt hvad der kan tjene til Oplysning om Langelands Fortid.

Museet er aabent for Besøgende hver Lørdag og Søndag Eftermiddag Kl. 2-4. Gratis Adgang.

Udenfor disse Tider vil Museet som Regel kunne beses ved Henvendelse til Opsynet.



Nyborg Museumsforening

stiftet ¹⁰/₁₀ 1912

har til Formaal at samle forskellige Genstande, Billeder, Møbler, m. m. for at de, samlede i Nyborg Museum, kan bidrage til at oplyse Nyborgs og nærmeste Omegns historiske Udvikling.

Medlemsbidraget er 1 Kr. aarlig. Indmeldelser og Gaver til Museet modtages med Tak af Bestyrelsens Formand, Overlærer *J. Høirup*.

REDAKTIONSUDVALG:

J. CHR. CLAUSEN, Præst, Korinth.

THØGER DISSING, fhv. Højskoleforstander, Vejstrup.

Aaret, som svandt.

Søndag den 31. August 1930 holdt „Svendborg Amts historiske Samfund“ Aarsmøde paa Nyborg Slot. I Eftermiddagstimerne før Mødet benyttede en hel Del af Medlemmerne Lejligheden til et Besøg paa det smukke og righoldige Nyborg Museum.

Aarsmødet havde vundet god Tilslutning, og der var vel 100 Medlemmer tilstede, da Formanden bød Velkommen og udtalte sin Glæde over, at „Historisk Samfund“ i Aar kunde holde Møde paa „Nordens ældste Kongeborg“. Tiderne skifter. Her holdtes „Danchof“ i gamle Dage. Mange betydningsfulde Sammenkomster er holdt her; men de har været saare forskellige fra Mødet i Dag. Nu er det altsaa vor Tid. Gid vi maa benytte den vel.

Formanden aflagde derefter Beretning om „Historisk Samfunds“ Arbejde i de sidste to Aar. Store Gerninger er der ikke øvet. „Samfundet“s knappe Pengemidler har sat snævre Grænser for Foreningens Virksomhed. Denne har væsentlig bestaaet i at samle Stoffet til og at udgive de aarlige Bind af „Svendborg Amt“. Formanden omtalte derpaa nærmere de Afhandlinger, som Aarbogen havde bragt. Bestyrelsen glædede sig over, at den havde været i Stand til at udsende saa gode og læseværdige Bidrag til Medlemmerne, som sket var. Han rettede en Tak til de Lokalhistorikere, som havde stillet deres Arbejder til Bestyrelsens Raadighed, og en særlig Tak til Hr. Pastor *Fabricius*, Gislev, for det ualmindelig smukke Bidrag om Gislev Kirke.

Skønt Bestyrelsen saaledes mener at turde hævde, at „Samfundets“ Virksomhed er værdifuldt; maa dette jo dog desværre kæmpe en stadig Kamp for blot at holde det gaende, og Bestyrelsen har lidt ondt ved at forstaa, at det ikke kan lykkes at vinde større Tilslutning af Medlemmer. Fik „Samfundet“ en virkelig betydelig Tilslutning, kunde det

blive i Stand til at gøre langt mere for *alle* Medlemmer, ikke blot ved at udsende endnu fyldigere Aarbøger, men ogsaa ved at lade afholde historiske Møder paa minderige og skønne Steder i Amtets forskellige Egne.

Dengang „historisk Samfund“ begyndte sin Virksomhed, gik Bestyrelsens Medlemmer ud, næsten fra Mand til Mand og søgte at vinde dem som Medlemmer af „Samfundet“. Nu synes Bestyrelsen, at det er Medlemmerne i Almindelighed, der skal hjælpe til med at vinde ny Tilgang, og i Virkeligheden skulde det vel heller ikke være saa svært for hver enkelt af de nuværende Medlemmer at vinde et Medlem til. Derved vilde saare meget være vundet. Paa Bestyrelsens Vegne vil jeg derfor indtrængende opfordre til, at et saadant Arbejde tages op. Godt og værdifuldt Stof til Aarbøger har vi grundet Haab om at kunne fremskaffe. En hel Del ligger og venter paa at blive optaget, og ny Bidrag kommer stadig til.

Gaardejer *Johannes Pedersen*, Oure Mark, rettede en Tak til Bestyrelsen for dens gode Arbejde, og henstillede til alle tilstedeværende Medlemmer, at virke for ny Tilgang. Det var ham en særlig Glæde at være med til Mødet i Dag paa det nu restaurerede Nyborg Slot. Han havde i sin Tid ligget her som Soldat, og han maatte sige, at det var en god og lykkelig Forandring her var sket.

Flere Medlemmer havde Ordet, og én nævnedes, at det maaske kunde hjælpe paa Tilslutningen, dersom „historisk Samfund“ arrangerede og samlede sine Medlemmer til Udflugter til naturskønne og historisk mærkværdige Steder. Saadanne Udflugter kunde være saare fornøjelige.

Gaardejer *Albert Sandager*, Ærø, advarede dog imod at lægge for megen Vind paa Udflugter. Saadanne var ganske vist Tidens Løsen; men det bør ikke blive „historisk Samfund“'s Opgave at arrangere saadanne. Dette maa som hidtil særlig lægge Vægt paa at bringe gode og velskrevne Bidrag frem til Medlemmerne, og Redaktionen bør være opmærksom paa, at det er af stor Betydning, at Aarbogen bringer Bidrag baade fra Land og By og fra Amtets forskellige Egne. Kæmner *Juel*, Faaborg, spurgte, om Bestyrelsen, som det

var stillet i Udsigt ved Mødet i Ringe for et Par Aar siden, havde gjort noget for at skaffe „Samfundet“ Repræsentanter rundt om i Amtets Sogne. Det var dog muligt at en saadan Foranstaltning kunde hjælpe til øget Tilslutning.

Formanden svarede dertil, at han havde henvendt sig til adskillige gode Mænd i Amtets forskellige Egne og fra nogle af dem faaet Løfte om, at de vilde være Repræsentanter for „Samfundet“, men det havde dog ikke sat synderlig Frugt i Tilgang af nye Medlemmer. Der vil dog blive optaget et Arbejde paa det Felt, saa snart der foreligger en Medlemsliste, som er ordnet Sognevis, og det vil der gøre i Løbet af 1931.

Med Hensyn til Ordningen af Udflugter for „Samfundet“s Medlemmer, udtalte han derpaa, at Bestyrelsen fra første Færd af havde anlagt „Samfundet“s Aarsmøder saaledes, at der var Lejlighed til, som nu i Dag, at samles paa mærkværdige, skønne og minderige Steder, og man havde som oftest været heldig at faa særdeles kyndige og gode Mænd som Talere og Vejledere; men alligevel havde mange, ja, de fleste af disse Aarsmøder været smaat besøgte. Sluttelig meddelte Formanden, at „det 9. danske Hjemstavns-Stævne“ sandsynligvis vilde blive afholdt paa *Vejstrup Højskole* omkring ved 1. Aug. 1931. Han haabede, at mange af „Samfundet“s Medlemmer vilde benytte Lejligheden til at deltage i hvert Fald i nogle af de Studieudflugter, der vilde blive foretaget under Stævnet, og til at høre en Del af de Foredrag, der vilde blive holdt. Det vil jo kun være naturligt, at „historisk Samfund“ medvirker til at ordne og lede dette Kursus, og Bestyrelsen paatænker at nedsætte et Udvalg, som kan tiltræde Ledelsen af Stævnet.

Derefter foretoges der Valg. Af Bestyrelsen fratraadte efter Tur *Thøger Dissing*, *Vejstrup*, og *Rasmus Jensen*, *Trunderup*, som begge genvalgtes. Ligeledes genvalgtes Redaktør *L. Faurby Stengaard*, *Vejstrup*, som Revisor. Dermed sluttede Generalforsamlingen.

Umiddelbart derefter begyndte det offentlige Møde, og i dette deltog ca. 200 Mennesker.

Her talte Hr. Overlærer *J. Høirup*, *Nyborg*, om „Det

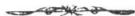
gamle Nyborg“. I en klar og udmærket Tale omtalte han en Del af de mange vigtige Begivenheder, der havde fundet Sted her i Nyborg i den lange Periode i Middelalderen, da Nyborg Slot var Kongebolig, og Nyborg var Hovedstad i Danmark, idet det var her paa det gamle Slot, at Danehoffet samledes. Ligeledes skildrede han livligt de mange Ombygninger, Slottet havde været Genstand for, og de vekslende Vilkaar, Byen havde haft fra den gamle Tid indtil vore Dage.

Sluttelig viste Overlæreren en Række fortræffelige Lysbil, leder, der paa en saare levende Maade illustrerede de store Forandringer, som ikke blot Byplanen og Bybilledet, men ogsaa Nyborgensernes Liv og Vilkaar har taget i Tidernes Løb.

Forsamlingen lønnede Overlærerens Foredrag med livlige Haandklap, og Formanden udtalte en hjertelig Tak for det fortræffelige Foredrag og de udmærkede Billeder.

Dermed sluttede Aarsmødet, men „historisk Samfund“s Medlemmer spredte sig nu i det gamle Slots mange og saare ejendommelige Rum, som de besaa med megen Interesse.

Thøger Dissing.



UDDRAG AF REGNSKABET

FOR

» SVENDBORG AMTSHISTORISKE SAMFUND «

FRA 1/7 1930 TIL 30/11 1932.

INDTÆGT:

Aarsbidrag fra 584 Medlemmer	Kr. 1154,00
Porto-Godtgørelse	» 279,50
Salg af »Svendborg Amt« hos Formanden ..	» 246,55
Do. i Boghandelen ..	» 23,78
Tilskud fra Staten, 6 kvart.	» 420,00
Do. fra »Fyens Stifts patr. Selskab« ..	» 25,00

UDGIFT:

Dækket Kasserens Udlæg f. f. Aar.....	Kr. 27,20
Bet. C. Schönemanns Bogtrykkeri	» 1257,26
Honorar for Bidrag til »Svendborg Amt« ..	» 397,50
Porto ved Udsendelse af samme.....	» 295,27
Ekspedition af samme.....	» 50,00
»Dansk hist. Fællesforening«	» 24,00
Kundgørelse og Tryksager.....	» 39,96
Porto og Fragt hos Formanden.....	» 35,90
Beholdning at overføre	» 21,74

Ialt... Kr. 2148,83

Ialt . Kr. 2148,83

»Samfundet« skylder C. Schönemanns Bogtrykkeri 250 Kr.

Efterset og godkendt.

»Birkely« Vejstrup 1/12 1931.

L. Faurby=Stengaard.

Thøger Dissing.